

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Fleisz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendők.

TORONTAL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A nemzetiségi kérdés.

Nagybecskerek, október 10.

Bármint is vélekedjék valaki arról a váratlanul kitört háborúról, mely néhány nap óta a parlamentben dühöng, azt az egyet nem lehet a t. ellenzékől elvitatni, hogy a vita elég magas színvonalon áll. Tekintsük csak az utóbbi üléseket.

Mint első szónok, Horánszky Nándor, a nemzeti párt elnöke ragadta meg a szót, tehát oly férfi, kinek ugyszólván ex offio meg kell adni bizonyos fontosságot. És ha valamely parlamenti beszédnek annak hosszúsága, öntudatos és fanyar hangja adja meg a jelentőséget, akkor nagy jelentőségre tarthat igényt e rövid-vastag elnök mai elucubratiója. Ez a jó ember kiöntötte a kormányra mind azt az epét, a mit gróf Apponyi feliratbenyújtói fellépése méltóságának érdekében bölcsen visszatartott fogai sövénye mögött. Horánszky ezuttal különösen feljogosítottnak érezte magát, hogy mérges és goromba legyen a kormány ellen, mert abszolúte nem engedi magából kibeszélni, hogy a király a népámitók és könnyelmű ígéretök alatt, kiket Kőszegen oly érdesen rendre utasított, őt és elvtársait is értette. Valóban keserű igazságtalanságot köveinek el, ha Horánszkyt is az ámitók közé akarnák sorozni; csak ma bizonyította be, hogy ő nem az: nem vártak tőle mást, mint bánálítást, vegyítve némi rabulisztikával és sok ildomtalansággal, és ime! csakugyan nem nyújtott mást, tehát senkit sem ámitott. Quod erat demonstrandum.

Azonban kellemes meglepetés volt a Háza s valóban magas államférfiúi színvonalra emelte a vitát, midőn Horánszky után Hieronymi Károly belügyminiszter szólalt fel. A beszéd sikerének jellemzése végett kiemeljük azt a külsőt, de nálunk igen fontos körülményt, hogy daczára az előrehaladott időnek, — mikor a belügyminiszter beszélni kezdett, már közel járt az idő a 3/2-höz, — a Ház teljes figyelme feléje fordult s az a beszéd folytán még csak fokozódott, hogy továbbá szavai, daczára annak, hogy azok helylyel-közzel

az ellenzéknek elevenjég hatoltak, pártkülönbség nélkül az összes hallgatók zajos tetszésével találkoztak, különösen a beszéd befejező részében. Hieronymi ugyanis az a magyar államférfi, a ki a nemzetiségi kérdést már akkor, mikor többé nem is gondolt arra, hogy az aktív politikához meg lesz hiva, legelfogulatlanabbul, legigazságosabban és legméltányosabban fogta fel, a ki azonban mint miniszter is fenntartja azt, a mit mint bucsuzó képviselő mondott. Hieronymi a nemzetiségi politikának Magyarországon eleven, a teljes aktualitást számba vevő alkalmazását akarja. Nem irott malasztot; de papiros átkot sem. Nem szavakat, és legyenek ezek olyanok, melyek a törvénytörésközben pompáznak; hanem tényeket. Mindenesetre valamennyit egy kalap alá akarja hozni, testvéri egyetértésben egyesíteni az egy és osztatlan politikai magyar nemzet keretében, de a kezelésben nem dob mindent egy fazékba. Különbséget tesz ama ámitók közt, kik tudva szándékosan tépik szét a törvényes kötelekeket, melyek őket a hazához kötik, és megszegik a hűséget, és azok közt, kik boldogtalanoknak érzik magukat, mert a gyakorlat nem adja meg nekik azt, a mit a magában véve igen igazságos és jóakaratu nemzetiségi törvény elmélete ígér. Az előbbieket ellen teljes, emesztelhetetlen szigorral fordul ez a praktikus államférfi, ki hozzászóltott komandirozni s minden ellenszegülés előtt röviden eivágni az utat, és midőn azt mondja, hogy el fogja vágni a szálakat, melyeket hazánk és Románia közt a hűtlenség font, ugy azt nemcsak a román irredentakomédiások fogják megérezni, hanem azok is, kik másfelé kacsinigatnak. De épp ugy meg fogják érteni s méltányolni a jó érzelműek és csak szükségből és nélkülözésből elégedetlenek azt, mikor a magyar belügyminiszter a magyar parlamentben az életből idéz példát s arra utal, hogy Kolozsvárott a román ifjaknak tudományt s értelmiséget nyújtunk, ezek azonban mint férfiak Romániában kénytelenek keresni kenyertüket s hivatásuk teljesítését.

Az tette oly fontos emlékezetes enun-
ciációvá Hieronyminek már a zombolyai beszédét, hogy korábbi praxisunknak ebbe a sebébe illesztette az újat, mely praxis a törvényeket pozitív tények által nem tette elevenekké. Most megmutatja a miniszter, hogy a programja az, hogy a mit mint leköszönt képviselő jónak és hasznosnak jelentett ki, azt mint resszort-vezető teljesítse s oda hasson, hogy az a többi tárcza területén is teljesítve legyen. Elnöke és miniszterkollegája részéről nem fog akadálylyal találkozni, hanem inkább erélyes támogatással. Ez már abból is következik, hogy szép beszédét megtarthatta ugy, amint tartotta. És így mégis lenne egy hasznunk, melyet ez a hajánál fogva előrántott nemzetiségi vita hoz; a vita tulajdonképeni oka eleve is helyt nem álló volt: az ellenzék nagyon jól tudta, hogy a korona a nemzetiség kifejezést a magyar népre csak ethnografiai, de semmi-
esetre sem politikai értelemben használta. Ezt ünnepélyesen konstatálni akarja. Az ellenzék debattálni akar, tehát debattálunk.

Az újvidéki és budai szerb püspöke-
löltek. Az október végére összehívott püspöki zsinat főtárgya az üresedésben levő újvidéki és budai püspöki székek betöltése lesz. Erre a két fontos állásra jelenleg három komoly jelöltet emlegetnek. Az egyik Telecsky Plató, beocsini arhimandrita, horvátországi tartományi képviselő, aki már egy időben a károlyvárosi püspökséget kormányozta s ugy a patriarkának, mint a bannak kedvelt embere. A másik jelölt Petrovics Szerafin, a budai püspökség mostani kormányzója, akinek egyik nagy előnye, hogy tökéletesen beszél magyarul. Petrovics magának a patriarkának egyenes óhajására lépett be a szerzetes rendbe, a patriarka bizta meg a budai püspökség kormányzásával, miért is azt hiszik, hogy vele töltik be véglegesen a budai püspöki széket. Sevcics Mitrofan karlócazi teológiai tanár, protoszingyel a harmadik jelölt, aki főképp előkelő műveltségéről ismeretes egyházi körökben. Szelid lelkületű, tudománykedvelő ember, aki magyarul is meglehetősen beszél. Abban az esetben, ha esetleg Petrovicsot nem választanák meg, őt tartják az egyedül lehetséges jelöltnek a budai püspökségre.

A „TORONTAL” TÁRCZÁJA.

Elveszett lelkek.

— Nem igaz! Nem igaz!

Hevesen lép a bírák elé a tanu és erősen felcsattan a hangja.

Mindketten megrezzennek erre a felkiáltásra. Az a szürke ruhás sápadt leány, meg az a fiatal férfi, aki az elzúllottak rideg közönyével áll az ítélőszék előtt.

A tanuskodó leány folytatja:

— Azt mondja az Ilka, hogy véletlenül sült el ennek kezében a fegyver? De hisz az nem igaz! Meglőtte! Meg akarta löni!

A bírónak kell hallgatásra inteni az oda ugró, szólni akaró leányt, kinek megriadt szemében, vonagló ajkán heves tiltakozás reszket.

Szigoruan fordul a tanuhoz:

— Hogy volt az? Honnan tudja ön azt? Mondja el!

— Oh! jól hallottam mindent. Pörlekedtek! Az én szobám csak egy vékony deszkafallal van elválasztva Ilkától, Ilka valamire kérte. Ez az ur ni, aki oly nagy dinom-dánomot csapott a korcsmában, haragudott. Reákiáltott: mi közöd hozzá? S hallottam, amint eltaszította magától. Azután a pisztolylövés hallatszott. S még Ilka felsikoltott, Istenem! meglőttél! — A betyár! S még Ilka azt mondja most, hogy véletlenül!

A korcsmai, ledér leány talán meg van elégedve magával, hogy szolgálatot tehet az igazságnak.

Emelt, szigoru hangon inti meg a bírót a másik megzafolt leány, hogy semmit ne hallgasson el, ne terhelje a lelkét hamis esküvel.

— Hamis esküvel?

Közelebb támoilog a bírói asztalhoz.

— Tekintetes bíró urak . . . Elmondok hát mindent.

Nem mer a vádlottra nézni.

— Egy faluból valók vagyunk. Szomzzédos volt a szülőink háza. Tudom a történetüket. Szomorú az nagyon.

S megerősített hangon folytatja:

— Jómóduak voltak. De az apja rossz ember volt. Nem azért mondom, mert az én apámmal sokat pörlekedett. Mindig bosszantotta. Iparkodott kárt okozni neki jószágában, vagyonában. Nem azért. De az egész falu ismerte, hogy romlásba viszi a családját. Mióta szegény feleségét elvette, azt mondják, soha nem okozott neki örömet, csak fájdalmat.

A földre nézett, mintha onnan, a multak sirjából akarná kiolvasni ezeket az eltemetett régi dolgokat.

— Bizony a szegény asszonynak a fia sem okozott örömet. A fia . . . ej, de hisz ennek is az apja volt az oka! Az anyja, ha tovább él, még tán könyeivel, jószágos intéseivel meglágyította volna a szívet, a jó utra téríthette volna. De a szegény asszonyt megtörte a keresz. Ő csak dolgozott, ő csak sirdogált, egyszer aztán ágyának esett és egy éjszaka ott hunyta be a szemét a szegényes száalmazsákon. Talán akkor is mulatott valahol az ura . . .

— És a fiu?

— A fiu?!

Még ebben a szóban is inkább kesertiség volt, mint haragos vád.

— Hát mivé lehetett a fiu? Mit látott otthon a fiu? Hogy dorbézolt az apja? Hogy szórta minden pénzét a szélnek? Hogy szidta az édes anyját? Utította is. A szegény asszony olyan árnyék teremtés volt. Senki, semmi ellen nem tett volna keresztül egy szálmát. A fia ugy nőtt fel szabadjára. Dudva. A korcsmák nevelése. Duhajok tanították, garázdálkodásért többször vetették börtönbe. Pedig még kicsiny volt, még egészen az anyjái volt . . .

— Nos?

Halkan mondja a leány:

— Gyakran láttam letérdelni esténként az estharang szavára. És olyankor letérdeltem én is . . .

Nem, akart elérzékenyedni. Erőt vett magán.

— Évek mulva találkoztunk . . .

Ez volt történetének fájdalmasabb része.

— Bejött abba a korcsmába, a hová én elrejtöttem a világ előtt. Pénze volt, sok. Valami rokona halt meg, attól örökölt néhány darab száaszt. Annak a nyakára akart hágni minél előbb. Egem nem ismert meg, midőn megcsókolt. Én megismertem.

A vádlottra szegződött minden érdeklődő szem, milyen indulatot mutat az arca az elbeszélés alatt. Megmaradt azon a sápadt közöny.

— Tekintetes bíró ur, én jól ősmertem az ő anyját. Szeretett engem az öreg asszony. Sajnáltam a fiát is. Azt hittem, talán hallgat reám, ha arra a sirra kérem. Mo . . . dtam neki: János, van egy pár forintod, kezdj valami becsületes életet! Ne öld magadat ebbe a sirba, amibe léptél. Le-

Torontálvármegye őszi közgyűlése.

— Második nap. —

— október 10.

A ma délelőtt megtartott folytatólagos őszi közgyűlésen már csak egy csekély töredéke jelent meg a bizottsági tagoknak, kik alig töltötték be a nagy terem zöld asztalát.

A tárgyalás menete sima volt, csupán a kikindai hitfelekezetek ismert kérvénye és a párdányi legelő sorsa készített néhány szónokot szólásra. Egyebekben pedig az állandó választmány véleménye győzött — kardcsapás nélkül.

A közgyűlés második napjáról a következőkben számolunk be:

Elnök: Rónay Jenő főispán.

Jelen voltak: Daniel László alispán, Poroszkay Béla m. főügyész, dr. Dellimanich Lajos megyei főjegyző, báró Feilitzsch tb. főjegyző, Rigó István, Hegedüs János aljegyzők, Horváth Zoltán szolgabíró, dr. Gyertyánffy Jenő tb. aljegyző, Schaeffer Antal, Kovách Ágoston, Hadfy Döme, Mihálovits Miksa, Botka Lajos, Schüller Lipót, Molnár Sándor, Horváth Károly, Killige János, Stassik János, Telléri Frigyes, Baaden Károly, Hollstein Ede, dr. Klein Mór, dr. Brájler Lajos, Jagodits Bogumil, dr. Stassik Ferencz, Nikolics Bogdán, Weisz Manó, Reitter Oszkár, Kéler Akos m. b. tagok.

Rónay Jenő főispán pont 10 órakor megnyitja a folytatólagos közgyűlést, szívélyesen üdvözölve a megjelenteket.

Sürgösségi indítvány adatván be, tárgyalás alá kerül Torontál vármegye ügyészségének véleményes jelentése a nagykikindai különböző hitközségeknek az überlandiális földek adományozása tárgyában.

Olvasóink előtt e tárgy sokkal ismertebb, semhogy annak fejtegetésébe kellene becsatlakoznunk. Ismeretes, hogy a többifelekezetek tekintettel arra, hogy a gör. kel. hitfelekezet 1006 hold überlandiális földet kapott, szintén részt kérnek a községi vagyontól. Nagyikinda közgyűlése a felekezeteket kérelmükkel elutasította. Felebezés adatván be, az ügy ma került a törvényhatósági bizottság elé. Az állandó választmány a felebezés elutasításával a határozat helybenhagyását és az ügyészi vélemény elfogadását javasolja. Az ügy tanulmányozása végett egy bizottságra volna bízandó, mely Kikinday Ferencz, Bogdan Zsivkó és a hitfelekezetek egy-egy tagjából lenne alakítandó, melynek feladata volna kikutatni, mennyit fordítanak 10 évi átlagban a gör. kel. szerb hitfelekezetek a kapott földekből.

Rónay főispán ismerteti a görög keleti szerb hitközség vagyonának keletkezését.

Hadfy Döme jelenlegi alakjában nem fogadja el az állandó választmány javaslatát, mert ezáltal a többi felekezetek már most elutasítanak. A határozatot függőben tartandónak véli, míg a kiküldendő bizottság elő nem ter-

gyél ember. Gondolj az apádra, akit egy korcsmai verekedésben ütöttek agyon.

Milyen piros, égő láz gyulladt ki a leány arczán!

— Nem hallgatott reám, kizaczagott. Én azt mondtam neki, hogy utálom. És ő egyszer részen jött el hozzám a korcsmába. Ki akar tam üzni. Megharagudott. Pisztoly volt nála. Akkor történt. De csak a karom érte a golyó.

S kimerülten, félig alétan hanyatlott a padra...

A bírák pedig félrevonultak tanácskozni. Majd kihirdették az ítéletet. Két évi fogság.

A vádlott csak hallgatta katonásan, néman. Látszott, hogy nem bánja, hogy ilyen kemény büntetést szabtak rá. Hiszen próbálta már ő a börtönt. Elzúllott, meghalt a szíve. Megtépte a nyomoruság a ruháját, megtépte a lelkét.

Kivezették a teremből a fájdalmas elbeszéléstől alélt leányt is.

Utánna mentem s megszólítottam:

— Maga igen jólelkű leány. Mondja meg hát nekem, hogy jutott mégis erre a sorsra?

Rám nézett. Szemeiben bágyadt, méla fény...

— Egy faluból valók vagyunk, uram.

— Nos, aztán?

— Megszokott dolog, tudja. A szüleim nem engedték, hogy azé legyek, akit szerettem...

— Kit szeretett?

A leány nem felelt, de nem állhatta meg, hogy a tárgyalási terem nyitott ajtaján át még egy tekintetet ne vessen arra a rabra, akit épen ekkor kísérték börtönébe.

jeszti véleményes jelentését. Előbb nézete szerint kipuhatólandó: vajjon mennyit költ a gör. kel. szerb hitközség egyházi, és mennyit iskolai czélokra.

Poroszkay Béla m. főügyész, daczára hogy a részletekben nem ért vele teljesen egyet, csatlakozik Hadfy indítványához.

Daniel alispán hozzájárul az indítványhoz, de nem hangsúlyozhatja eléggé, hogy azon esetben, ha a többi felekezetek kívánsága teljesednék, a község törzsvagyona idegenítettnek el. Egyébként megjegyzi, hogy az 1848. évi XLVIII. t. czikk 22. szakasza értelmében egyházi és iskolai kiadások egy egészet képeznek.

A közgyűlés Kovách Ágost felszólalása után elfogadja Hadfy indítványát azzal, hogy a bizottság elnökévé az alispán választatik meg.

Sürgösségi indítvány terjesztve be, tárgyalás alá kerül a megyei ügyészség véleményes jelentése Német-Párdány községének a közlegelő telekkönyvi bejegyzésének kiigazítása tárgyában. Német-Párdány községe ugyanis kérte, hogy a község nevére tévesen irt urbéri legelő igazittassék ki. Ezt megfellebbezték azon czímen, hogy a legelő nem illeti az urbéreseket. Az állandó választmány a község határozatát az ügyészi javaslat elfogadásával feloldani javasolta.

Dr. Stassik Ferencz, Kovách Ágost, Hadfy Döme, Daniel alispán és Weisz Manó felszólalása után a közgyűlés 14 szavazattal 11 ellenében az állandó választmány javaslatát elfogadja.

Az érdekesebb tárgyak közül megemlítjük a következőket:

A vármegye alispánjának jelentése a jelenlegi pénzügyigazgatósági hivatalok elhelyezésére szolgáló épület a tisztai nyugdíjalapból építés alatt levő bérház elkészültével az emeleti és földszinti helyiségeinek bérbeadása tárgyában, — helyesítő tudomásul vétetett. Mint e lapban már említve volt, ezen épületben a pósta- és távirtdahivatal fog elhelyeztetni, mely jelenleg egy messze eső zugutczában alkalmatlan helyiségben van.

A tisztai nyugdíj-alapszabályok olyképpen módosítottak, hogy ezentul a helyettesített tisztviselők nem kapják vissza befizetett illetményeiket, a díjnokok pedig kötelesek a nyugdíjpénztárba fizetni.

Nógrád vármegye ismert átiratát a sajtószabadság korlátozása tárgyában, a közgyűlés nemcsak hogy el nem fogadta, de elhatározta, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz, melyben az eljárás szigorítását kéri.

Ungvármegye közönségének átirata a szegényügy országos egyöntetű rendezése tárgyában, helyesítő tudomásul vétetett, a közgyűlés azonban kimondta, hogy a betegápolási alap továbbra is megyei kezelés alatt maradjon.

Tárgyalták még Nagyikinda városának közevesi ügyét is. Nagyikinda tudvalevőleg elhatározta, hogy két fúteczáját kikövezteti keramittal. Ezen határozatot Izakovits Milán felebezte. A megyei közgyűlés azonban jóváhagyta a városi közgyűlés határozatát.

A közgyűlést holnap folytatják.

HIREK.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Piukovich János nagybecskereki ügyészt a komáromi törvényszékhez bíróvá kinevezte. Piukovich és családja a nagybecskereki társadalmi életben előkelő szerepet játszott s őszinte sajnálattal látjuk öt városunkból távozni; szívből kívánjuk, hogy családjával oly jól érezze magát Komáromban, mint Nagybecskereken.

— **Személyi hír.** Steinbach Antal kir. tanácsos, tanfelügyelő a reggeli vonattal Budapestre utazott.

— **Visszavonuló püspök.** Mint megbízható forrásból értesülünk, Németh József, Csanádegyházmegye fenkölt szellemű püspöke, ki Bonnaz idejében az egyházmegye teljhatalmu vezetője volt s most is mint Dessewffy püspök helyettese működik, kolostorba készül vonulni. A közszerepben álló jeles egyházi férfiú ezen elhatározását már rövid idő mulva fogja végrehajtani. Visszavonulásának okáról, bár mindenki sejtí, semmi bizonyosat nem tudni.

— **Miniszteri köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter Tóth Sámuel torontálvársárhelyi lakosnak, ki a helyét hitvallásu tanulók részére 200 frtos alapítványt tett, elismerő köszönetét nyilvánította.

— **Felső-torontáli ármentesítő társulat.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Néhány társulati érdekelte abban a véleményben volt, a társulati kölcsön járulékból most csupán 1/4 évi lett volna október hó 1-én fizetendő, nagyon lekötöleznék tehát tekintetességed, ha becses lapjában a „Hirek“ közt egy oly figyelemzést közzé tenni sziveskednék, melyből az érdekeltek megtudnák, hogy a kölcsön járulékból, ugy mint eddig, mindig október hó 1-én most is egy fél évi részlet vált esedékessé és hogy az új kölcsön daczára most egy fél évi részlet fizetendő a f. évi május hó 24-én tartott közgyűlés idevágó határozata értelmében. — Nagyikindán, 1893. évi október hó 6-án. Kiváló tisztelettel megbizásból: Lombay Imre, társ. pénztárnok.

— **A bíróság köréből.** A király Szmoligovics Dénes antalfalvai járásbírónak saját kérelmére hason minőségben a temesvári kir. járásbíróshoz leendő áthelyeztetését megengedte. továbbá Kun Gergely nagykikindai törvényszéki jegyzőt a gyulai törvényszékhez és Szikszay Sándor budapesti törvényszéki jegyzőt a perlaszi kir. járásbíróshoz albirákká nevezte ki.

— **Szeged a harmadik egyetemért.** Szeged városa legutóbb tartott közgyűlésén nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy mindent elkövet aziránt, hogy a harmadik egyetem Szegedre létesüljön. Ily czélból küldöttséget is menesztett a kormányhoz, hogy az az egyetem ügyében kidolgozott feliratot átadja. A küldöttség Pálffy Ferencz vezetésével tegnap indult el Szegedről és első sorban a közoktatásügyi minisztert, azután a kormány többi tagjait, valamint a képviselőház és főrendiház elnökeit fogja felkeresni. A város a királyhoz is intézett feliratot. E felirat, melyet tegnap küldöttek a Felsőkezeihez, fehér selyembe van kötve és kalligraphice kiváló gondtal írva.

— **Uj napilap.** A „Hazánk“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság alakuló közgyűlése — mint nekünk írják — szinte páratlan a részvénytársaságok alakuló közgyűléseinek történetében. A Köztelek dísztermében, részint személyesen, részint meghatalmazással képviselve 780 részvényes gyűlt össze, s örömmel vették tudomásul a jelen voltak, hogy az alapítók buzgólkodása következtében a vállalat megindítására szükséges részvénytöke már tulje vezetett, a mi igazán feltűnő olyan alapításnál, a hol első sorban az eszmei törekvések tüzetek ki czélul. Az alakuló közgyűlést Forster Géza, az Orsz. m. gazdasági egyesület igazgatója vezette, s a közgyűlés nem egy mozzanata árulta el, hogy valódi lelkesedéssel tölti el a részvényeseket, mikor a mezőgazdasági és vele kapcsolatos körök érdekeinek előmozdítására szolgáló hírlapi orgánum megteremtésére teszik meg a döntő lépést. A közgyűlés során konstatálták, hogy 1569 részvény van jegyezve, az alapítók törvényszerű háromnegyede be van fizetve, s a közgyűlés határozatképes. Az alapszabályok megvitatása után megtörténtek a választások s az igazgatóság a következőkből alakult meg: Barcza Károly, műszaki tanácsos, Baross Károly, az O. m. g. e. titkára, Bedő Albert, orsz. főerdőmester, dr. Bernát István, közgazd. író, Bujanovics Sándor, orsz. gyűl. képviselő, Cserháti Sándor, m. óvári gazd. ak. tanár, Fábrián János, műszaki tanácsos, Forster Géza, földb., az O. m. g. e. igazgatója, Förster Lajos, földbirtokos, Hollán Ernő, nyug. altábornagy, Kiss István, műgy. mtanár, Kvassay Jenő, min. tanácsos, Lossonczy Mihály, földbirtokos, Máday Izidor, min. oszt. tanácsos, Miklós Ödön, földbirtokos, földmívelésügyi államtitkár, Ney Béla, műszaki tanácsos, dr. Szabó Ferencz, nagybérlő. A felügyelő bizottságba: Jancsó Jenő, Landau Gusztáv. Rubinek Gyula, dr. Rudnyánszky Béla, Serák Károly és Zachár Gyula választattak meg. A részvénytársaság nyomda- és hivatalos helyiségei a Közteleken rendezettek be, itt szervezik a decemberben meginduló „Hazánk“ című politikai napilap szerkesztőségét is.

— **Tanítógyűlés.** A „Délmagyarországi Tanítógyűlés“ pancsovai fiókja e hó 12-én tartja rendes közgyűlését. E közgyűlés ünnepi Karner János elnököt, a ki e tisztelet már tizenöt éven át viseli. A tárgysorozat a következő: 1. Küldöttség kiküldése Mattanovich Adolf polgármester- és Karner János elnökért. 2. Alelnöki megnyitó. 3. Molnár József üdvözlő beszéde. 4. Hirlaptudósítók választása. 5. Elnöki jelentés. 6. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 7. A tavaszi gyűlésen felvett jegyzőkönyv hitelesítése. 8. Interpellációk. 9. Tisztujtítás. 10. Indítványok.

— **Bemutató színelőadás Pancsován.** Nagy lelkesedéssel ír a pancsovai „Határőr“ az első előadásról, melylyel Fűredi szinigazgató működését a délvidéken kezdte. Szinre került Herczegh Ferencz hatásos színműve: „A dolovai nábob leánya“, melyben Kecskeméti Irma adta a darab szép és hálás címszerepét. A közönség a kiváló művésznőt tetszéssel fogadta. Nagy sikerrel játszottak Gyurmann Alice és Kövesdi Róza, kik jeles tehetségű színésznők és nagy tetszést is arattak.

A férfiak közül kiemelendő Könyves Jenő, ki Tarján főhadnagy szerepében a legtöbb tapsot kapta az est folyamán. Kitűnt továbbá Hetényi Elemér, mint bonvivánt. A színelőadást megelőzőleg prolog volt: „A muzsa gyötrelme a délvidéken“, egy igen szép, költői alkotásu apotheosis, melyben a magyar színész a magyar kultúra terjesztésére fogadást tesz. A délvidéki színi szövetkezet megkezdte eszményi szép működését. Kísérje a legszebb siker.

— **Ismét kolera.** Egy az alispáni hivatalhoz érkezett távirat szerint Farkasdon a múlt éjjel négy koleragyanus megbetegedés és négy halálozás történt. Antalfalváról pedig egy betegedést és egy halálesetet jelentenek.

— **Kirabolt hitközségi pénztár.** Szentesen a zsidóhitközségi pénztárt ismeretlen tettesek kirabolták. Nagyobb összegű ezüstpénzkészletet vittek magukkal. A tetteseket erősen nyomozzák.

— **Zsurnalisztika.** Terjeszkedik erősen a vidéki sajtó. Tegnap két új lap első számát vették. Az egyik Egerben indult világgá „Egri Híradó“ névvel, Luga László szerkesztésében és kiadásában. Politikai és társadalmi érdekeket ölel föl a hetenként kétszer megjelenő lap. A másik lap Sátoralja-Ujhely közérdekeit képviseli „Közérdek“ elnevezéssel. Havonként kétszer jelenik meg. Szerkesztője és kiadója Jurcsó Agoston. A „Szentesi Lap“ fogházra itél felelős szerkesztője, Pintér Gyula ez állásától visszalépett. A lap felelős szerkesztését Sima Ferencz vette át.

— **A hollandi számár rizst eszik.** Zsolnán Braun Mór és Reis Zsigm. borkereskedők régóta haragosak. A vizsaly akkor ütött ki teljesen, a mikor Holländer Henrik cipőgyáros elpártolt Brauntól s a konkurrenctól, Reistől kezdett vásárolni. Braun erre bosszút forralt s új czégtáblát festett, melyen egy számár rizst eszik, miközben egy nyul hegedül s a háttérben három disznó legel. A képsorozat felirata: „Der Holländer Esst frisch Reis.“ Holländer és Reis sértést láttak e képből s panasza mentek. A zsolnai járásbírószék azonban fölmentette Braunt, mert Hollandiában tényleg rizsszel etetik a számárakat. A pozsonyi kir. tábla másképp vélekedett s a humorizáló vádlottat 30 fnt pénzbírságra ítélte.

— **A krassószörény megyei árvaházat f. évi november hó 1-én megnyitják.** A gondnoki teendőket az árvaházi választmány felkérésére Suttág Ferencz kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelő vállalta el ideiglenesen.

— **Gyilkosság Beregszón.** Dra goi Luka beregszói lakost tegnap este fél 8 óraker meggyilkolta taialták a beregszói főútczán. Az eset-ről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a nyomozást megindította. A gyanu csakhamar Miksa a Jován beregszói lakos felé irányult, ki a meggyilkoltal már régibb idő óta ellenséges viszonyban élt. Miksát elfogták s a csendőrség ma táviratilag értesítette a rémes esetről a to-mesvári kir. törvényszék, melynek részéről a vizsgálat megindítása végett ma délelőtt Kar-say István tvszéki jegyző ment ki a helyszí-nére. A halottat holnap boncolják fel, melynek czéljából holnap megy ki a tvszéki bizottság.

— **Egy okl. tanító mellékeresletet óhajt-ván elemi vagy polg. iskolai tanuló mellé szerény feltételek mellett házi tanítónak ajánl-kozik.** Czím a kiadóhivatalban.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése okt. 10-én.)

A képviselőház mai gyűlésén Bánffy Dezső báró elnök bejelentette Szeged város kérvényét a harmadik egyetem ügyében; a kérvényi bizottságnak kiadatott.

Ezután folytatták a királyválaszok fölött megindult vitát.

Szederkényi Nándor és Beöthy Ákos rövid hozzászólása után felállott Tisza István, hogy a biharmegyei hazafias románságot védje. Beszéde a bal oldalon nagy zajt keltett. Utána Ugron Gábor, ki azt vélte, hogy Tisza beszédében reá is czélt, személyes kérdésben kért szót, de az elnök megnyugtatóra elállott a szólástól. Kullmann József után a miniszterelnök felelt az ellenzéki szónokoknak.

— **Bünnök tartanám,** — ugymond — mint magyar ember a nemzet és a korona szívéét összekötő szálakat szétvágni. (Zajos éljenzés és taps.) A kormányelnök ezután elmondotta, miként szokta a koronát informálni. A borossbesi és köszegi királyválaszokról ismételve nyilatkozott és a jobboldal helyeslése között megadta azok helyes magyarázatát.

Horváth Gyulának válaszul az ezeket mondja:

— Nem tartom szerencsés ötletnek, hogy Ő felsége gentlemenségét a vitába elegyítette. A gentlemenségnek a politikához semmi köze. A politikában vitatkozunk és kezét fogunk olyanokkal is, kikkel mint gentlemenek szóba nem állanak. E szavakra a baloldalon nagy izgatottság és zaj keletkezett, mely csak akkor csillapodott le, midőn a miniszterelnök kijelentette, hogy szavait senkire sem vonatkoztatja, csak általánosságban szólott.

Küldöttség a kormánynál.

Budapest, okt. 10. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Szeged város küldöttsége ma felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt és Csáky Albin vallás és közoktatásügyi minisztert, hogy Szeged városának a harmadik egyetem ügyében tett feliratát átnyujtsa. Wekerle és Csáky megígérték támogatásukat. (L. híreket.)

A házassági jog reformja.

Budapest, okt. 10. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Több bécsi lap a legutóbbi napokban ismételtén híresztelte, mintha nem is az igazságügyminiszter által kidolgozott tervezet, hanem más, állítólag a hercegprímás által előterjesztett közvetítő javaslat képezné legfelsőbb helyen a tanulmányozás tárgyát. Ily eljárás — jelenti a „Magyar Értesítő“ — alkotmányos szempontból is lehetetlen, de másrészt biztos forrásból jelentik, hogy legfelsőbb helyen a kormányjavaslatát tették alapos tanulmányozás tárgyává, sőt a korona némely fontos pontokra felvilágosítást is kért, illetőleg az e hó 4-én tartott miniszteri tanácsból kimerítő feljelentés intézettel, melynek alapján biztosra vehető, hogy a kormány Ő felsége előzetes jóváhagyását már a legközelebbi napokban megnyeri.

A recepczió.

Budapest, október 10. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A zsidó vallás recepcziójára vonatkozó törvényjavaslatot mindjárt a kérvények elintézése után veszi tárgyalás alá a képviselőház s mint halljuk, a függetlenségi és 48-as párt külön véleményét óhajt előterjeszteni, mely a zsidó vallás hitágazatainak bemutatását fogja követelni.

Ismét egy megtámadt szerkesztő.

Budapest, okt. 10. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Belgrádból jelentik, hogy Radosavljevicset, a liberalis „Novosti“ szerkesztőjét ma reggel két ismeretlen egyén lakása előtt megtámadta és oly kegyetlenül elverte, hogy eszméletlen állapotban vitték lakására. A szerkesztő a lapjában számtalan egyént megsértett. A támadás valószínűleg magán bosszúból történt.

Szoboszlóiak Budapesten.

Budapest, október 10. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Szoboszlóról sürgönyzik: Turi polgármester vezetése alatt 12 tagu küldöttség megy holnap a miniszterelnökhöz, hogy Szoboszló számára adóhivatalt kérjenek. Ugyanezen küldöttség fogja átnyujtani Jókainak Szoboszló város díszpolgári oklevelét. A küldöttség a belügyminiszternél is fog tisztelegni.

Villanyos világítás Szentesen.

Budapest, október 10. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Szentese város képviselőtestülete mai ülésében egyhangulag határozta el a villanyos világítás behozatalát; a világítás iránt Sima Ferencz orsz. képviselővel szerződött, ki a telepet a tulajdonát képező gőzmalom és gépműhely gyárterületén állítja fel. A villanyos világítás üzembe vétele 1894. február 1-én kezdődik. A világítás a városnak semmivel sem kerül többbe, mint a mostani petroleumvilágítás. (Figyelmébe ajánljuk Nagybecskerek város tanácsának.)

REGÉNY-CSARNOK.

Szemet — Szemért.

Regény.

Irta: Trollope A.

V. FEJEZET.

(17-ik folytatás.)

Nagyon kétséges, vajjon létezett-e valaha emberi lélek, mely képes megelőgedni az örökkévalóság reményével, míg a bánat valamely módon el nem keserítette az életet. A papok és egyéb erkölcsitanítók szónoklataikkal néha felébresztenek bizonyos meggyőződéseket az ember lelkében, csak hogy e meggyőzések nem maradandók. De mikor a szív megtört és a nyomorúság a föld poráig alázza a lelket, akkor az Isten irgalmassága megengedi, hogy az örökkévalóság reménye elviselhetővé tegye az életet. Midőn O'Harané asszonyság az örökkévalóságról beszélt leányának, szavai csak nagyon hideg vigaszt tartalmaztak. Az ifju leány már a földön is óhajtott valami gyönyörököt, mulatságot, társakat, talán szerelmet. Mindez akkor volt, midőn Neville Fred a 20 dik huszárezredtől még nem jelent meg e vidéken.

És maga az anya, midőn az előbb említett szavakat mondá, talán öntudatlanul, gunyos czéltást ejtett az életre, melyről bizonyosan nem hitte, hogy leánya megérti, de nem is óhajtotta, hogy megértse.

„Igen mindig így lesz ez rád nézve, szerencsétlen gyermek. Ez életben nincs számokra remény, egyike vagy azon boldogtalannak, kiknek a világ semmit se nyújt; s ezért — miután emberi lény létedre remélned kell, — remélj az örökkévalóságban.“

Ez volt ama szók valódi értelme.

Mit tehetett ő gyermekéért? Fődelet és kenyeret és annyi eltartást, a mennyi épen elég volt, hogy élhessenek, adhatott neki. S az élet kielégítette volna őket, ha sorsuk megengedi és módjukban áll kenyerüket és lakásukat és életmüket munkával megkeresni. De birni mindazzal, munka nélkül — birni mindazzal és egyéb-bel nem, teljes dologtalanság mellett — ez oly nyomorúság volt, melyben nem maradt fenn egyéb remény az örökkévalóságnál.

Pedig midőn az anya leányára nézett, csaknem elhittette magával, hogy eunek nem kell így lenni. A leány nagyon kedves volt, oly kedves, hogy a férfiak bizonynyal versenyeznének kezéért, ha őt megpillanthatnák. Ennyi szépség, ennyi élet, ennyi boldogítási képesség bizonyára nem arra volt leteremtve, hogy az atlanti oceán egy magános szirtjén hervadjon el. Azonban mindenekelőtt élni kell és az élet a városokban, a nagy embertömög közepette lehetetlenség lett volna az ő vagyoni helyzetükben. Midőn leányát hazahozta és békét és menhelyet keresett azon földel alatt, melyet öreg barátja, a lelkész szerzett számára, a béke és a menhely volt vágyainak netovábbja. Megpihenni és gyermekének oldala mellett függetlenül élni, az volt minden, a mit az istenektől kért. Ez neki elég volt. Kész volt elismerni, hogy mostani nyugalma végtelenül sokkal becsesebb előbbi életének zaklatott nyugtalanságánál. De csakhamar megtanulta — a mint nem hitte, hogy meg fogja tanulni, mielőtt a szükség rá nem kényszeríté — hogy a mi rá nézve béke, az leányára nézve sir volt. „Anyám, így lesz ez mindig?“

Ha gyermekére nem nehezült volna a nemzeti származás sulya, ha az atya kereskedő vagy kisebb haszonbérő lett volna, akkor talán a szomszéd Ennistimon városkában találhatna magához való férjet. Es nem jobb lett volna, így? Mily haszon árulhat valaha leányára ama nemesi származás terhéből — vagy ha ugy tetszik adományából? Nem képzeltető, hogy azoknak, a kik az előkelőség bizonyos vonalán alul születtek, okvetlenül kevésbbé boldogoknak kell lenniök mint a magasabb régiök szülőiteinek. Hihető-e valaki, hogy a grófnét nagyobb rész illeti a boldogságból, a szatócs nejnél, vagy hogy amaz kevésbbé van alávetve a földi élet nyomorainak és vizintagságainak, mint emez? De hiába; az ilyesmit az emberi akarat nem képes megváltoztatni. E nő nem kényszeríthette leányát, hogy egy színvonalra helyezze magát a pék fiával vagy a szomszéd-város varrónői közt keressen magának barát-nékat.

„Anyám, így lesz ez mindig?“ Az anya bizonyára tudta, mire volna szükség. Arra volna szükség, hogy a világba menjen, hogy találjon vállat, melyre támaszkodhassék, kart, mely elég erős legyen őt megvédelmezni, férfival, melynek életét szentelhetné. A leány, midőn ama kérdést felvetette, mindezt nem tudta — de annál jobban tudta édes anyja. Az anyja ránézett és azt mondá magában, hogy a világon valamennyi nő közül az ő leánya a legbájosabb.

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

H i r d e t é s e k.

42474. ex szám 1893.

(613—3.2)

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A Torontál vármegye területén lévő nagybecskerek—zsombolyai, orozslámos—törökkanizsai, nagybecskerek—perjámosi, melencze—törökbecsei, módos—dettai, nagybecskerek—titeli, nagybecskerek—aradaczi, módos—ujpécsi és pancsova—kubini törvényhatósági közutakra

1894. évben szükséges kavicsszállítás

valamint a törökbecse—nagykikindai, nagybecskerek—titeli és módos—dettai törvényhatósági közutakon

ugyanazon évben szükséges homokszállítás,

végül a törökkanizsa—óbébai (4 km. h.), nagykikinda—padéi (7 km. h.) nagykikinda—nagyszentmiklósi (4 km. h.) és nagybecskerek—zsombolyai (3.8 km. hosszú)

Közutak szakaszai kiépítésének biztosítása végett

folyó évi október hó 24-én

Torontál vármegye székháza ülési kistermében délelőtti 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat Torontál vármegye alispánjához legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtti fél 10 órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlatok öt pecséttel zárt borítékban a czimzésen felül világosan megjelölendő azon törvényhatósági közut, melyre az ajánlat vonatkozik. Az ajánlatok az alispáni hivatalnál átvehetők, ajánlati és felosztási kimutatási minta szerint teendők meg.

Az ajánlattevő köteles az általa szállítandó minden fedanyagból két mintát ajánlatához mellékelni, köteles továbbá ajánlatában a termelési helyét is megjelölni.

Az árak a felosztási kimutatásban megjelöltnek megfelelő anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók s mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Fentemlített minden egyes utra külön-külön ajánlat nyujtandó be. Csupán egyes utrészekre vonatkozó ajánlatok csak akkor fognak figyelembe vételni, ha a szakasz egy elkülönített útvonalrészt képez.

Ugy az ajánlat, mint a hozzá melléklendő felosztási kimutatás szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

Az óvadéknak a Torontál vármegye főpénztárába történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Az óvadéknak a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után ajánlattevő által kitűzött árak összegének 10 százalékát kell kitennie.

Kézpénz vagy értékpapír ajánlathoz nem melléklendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, óvadék pénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a vármegyét azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt az alispán elfogadja és az ajánlat alapján kötött szerződést aláírja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás Torontál vármegye alispánjánál a hivatalos órákban átvehetők, illetve megtekintetők.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi október hó 3-án.

Daniel László,
alispán.

(Utánnnyomás nem d ijaztatik.)